

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
18.10.2024

Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta (HE 127/2024 vp)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Pirkanmaan hyvinvointialueelta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettua lakia siten, että toteutuneen henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti.

Pirkanmaan hyvinvointialue pitää esitystä kannatettavana mm. seuraavilla perusteilla:

- Vuonna 2020 voimaan tulleessa lakiuudistuksessa henkilöstömitoituksessa erotettiin välillinen ja välitön asiakastyö toisistaan, mikä tosiasiallisesti lisäsi heti lain voimaantultua yksiköissä työskentelevien henkilöiden määrää sekä lisäsi hoivaan kohdistuvaa työpanosta merkittävästi. Yksistään tämä muutos olisi ollut riittävä turvaamaan asiakkaan saama hoiva, ilman henkilöstömitoituksen nostamista portaittain ylöspäin. Muutos lisäsi myös vanhusten hoivan kustannuksia merkittävästi.
- Henkilöstömitoituksen alaraja voisi olla myös nyt esitettyä matalampi. Henkilöstömitoituksesta alun perin säädettyä toteutuneet mitoitukset valtakunnallisesti olivat nyt esitettyä matalampia, vaikka mitoitustilaston sisällä olivat tuolloin sekä välillinen että välitön asiakastyö.

- Lakisääteisesti kaikille hyvinvointialueille pakollinen, valtakunnallisesti yhtenäinen asiakkaiden toimintakyvyn arviointijärjestelmä RAI tukee oikea-aikaisen henkilöstömäärän ja henkilöstörakenteen suunnittelua suhteessa asiakastarpeisiin sekä toimii myös yhtenä laadunhallinnan keinona. Arviointijärjestelmän tuottama tieto mahdollistaa asiakkaiden tarpeisiin nähden tarkoituksenmukaisen henkilöstömäärän, henkilöstörakenteen ja osaamisen kohdentamisen, verrattuna tasapäistävään mitoituslukemaan.
- Henkilöstömitoituksen lukitseminen yhden ikääntyviä koskevan palvelun osalta estää sekä palvelujen verkoston että palveluprosessien järkevää kehittämistä hyvinvointialueiden uudistuvissa toimintaympäristöissä sekä niukkenevien taloudellisten resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä. Mikäli henkilöstömitoitus lainsäädännössä säilyy, on kuitenkin tarkoituksenmukaista laskea sitä nykyistä kestävämmälle tasolle.
- Henkilöstömitoituksen laskeminen nykyvaatimuksesta mahdollistaa kalliin ja asiakkaiden hoidon jatkuvuuden kannalta epätarkoituksenmukaisen vuokratyövoiman käytön vähentämisen.
- Henkilöstömitoituksen laskeminen mahdollistaa nykyistä paremmin riittävien henkilöstöresurssien saamisen kotiin vietäviin palveluihin, ympärivuorokautiseen kotihoitoon ja yhteisölliseen asumiseen, mitkä osaltaan hillitsevät raskaampien palveluiden määrän kasvua ikääntyneen väestön määrän kasvaessa. Henkilöstömitoitusta laskettaessa olisikin ollut tarkoituksenmukaista säilyttää sitä koskeva osuus valtionrahoituksessa hyvinvointialueille.
- Henkilöstömitoituksen laskemisen lisäksi tulisi osana henkilöstörakenteen kehittämistä lisätä myös mahdollisuuksia huomioida erilaiset teknologiset ratkaisut osaksi mitoitusta.
- Henkilöstömitoituksen laskeminen turvaa osaltaan nykyistä paremmin työvoiman riittävyys ja saatavuuden koko sosiaali- ja terveystoimen sektorille tilanteessa, jossa työmarkkinoille tulevan väestön osuus on eläköityvien osuutta pienempi ja tämä epäsuhta tulee kasvamaan tulevana vuosina.

Pirkanmaan hyvinvointialue kannattaa esitystä henkilöstömitoituksen laskemisesta 1.1.2025 alkaen.

Tampereella 18.10.2024

Päivi Tryyki

Palvelulinjajohtaja

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

Pirkanmaan hyvinvointialue